

De raad van de gemeente

Gelezen het bijbehorend voorstel van het presidium d.d.

Overwegende dat:

het presidium in zijn vergadering d.d. heeft ingestemd met het project informatievoorziening dat als doel heeft om de gemeenteraden te ondersteunen bij zijn kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol waar het gaat om gemeenschappelijke regelingen;

het voorstel van het presidium bijdraagt aan een verbetering van de informatievoorziening door gemeenschappelijke regelingen aan gemeenteraden;

gemeenschappelijke regelingen instemmen met dit voorstel, behoudens de zienswijzeprocedure die wordt voorgesteld met betrekking tot de zgn. kadernota;

de raad kennis heeft genomen van de kanttekeningen van de gemeenschappelijke regelingen met betrekking tot dit onderdeel van het voorstel alsmede van de reactie hierop;

b e s l u i t :

de notitie “informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen” vast te stellen, wat betekent dat de raad:

1. gemeenschappelijke regelingen waarvoor een openbaar lichaam is ingesteld verzoekt om vanaf 1 januari 2019 jaarlijks uiterlijk 1 januari een kadernota met financiële en beleidskaders met de onderwerpen als beschreven in bijlage 1 aan te bieden aan de raden, waarvoor de raden uiterlijk 1 maart een zienswijze kunnen afgeven;
2. de notitie “bestuursrapportages” (bijlage 2) vaststelt en als handreiking aanbiedt aan gemeenschappelijke regelingen;
3. gemeenschappelijke regelingen verzoekt om vanaf 1 maart 2018 uitvoering te geven aan de uitgangspunten voor publicatie van agenda’s en bijbehorende stukken voor vergaderingen van het algemeen bestuur (bijlage 3);
4. de uitgangspunten voor werkbezoeken vaststelt (bijlage 4);
5. het onderzoeksvoorstel voor evaluaties van gemeenschappelijke regelingen vaststelt (bijlage 5);
6. de uitgangspunten voor majeure beleidsprocessen van gemeenschappelijke regelingen vaststelt en als handreiking aanbiedt aan gemeenschappelijke regelingen (bijlage 6);
7. het college verzoekt om bij de eerstvolgende wijziging van een gemeenschappelijke regeling de gemeenschappelijke regeling in overeenstemming te brengen met de notitie “informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen”;
8. de griffier verzoekt om voorstellen te doen over hoe de raad lokaal en/of regionaal de aandacht voor gemeenschappelijke regelingen kan verdelen, rekening houdend met de profielen van de gemeenschappelijke regelingen;

Ter besluitvorming

Onderwerp

Verbetering informatievoorziening door gemeenschappelijke regelingen aan raden.

Aanleiding

De presidia van alle gemeenten in Noord-Holland Noord hebben medio 2016 ingestemd met het project informatievoorziening. Dit project heeft als doel om gemeenteraden te ondersteunen bij hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol waar het gaat om gemeenschappelijke regelingen. Er is voor een project op NHN-schaal gekozen, omdat alle gemeenten in NHN deelnemen aan drie gemeenschappelijke regelingen op deze schaal: de Veiligheidsregio, de GGD en de RUD. Daarnaast nemen de NHN-gemeenten deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen op een kleiner schaalniveau.

Voorstel

de notitie “informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen” vast te stellen, wat betekent dat de raad:

1. gemeenschappelijke regelingen waarvoor een openbaar lichaam is ingesteld verzoekt om vanaf 1 januari 2019 jaarlijks uiterlijk 1 januari een kadernota met financiële en beleidskaders met de onderwerpen als beschreven in bijlage 1 aan te bieden aan de raden, waarvoor de raden uiterlijk 1 maart een zienswijze kunnen afgeven.

Toelichting:

Sinds 2015 zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht om financiële en beleidskaders naar gemeenteraden te sturen. Voorgesteld wordt om het voor raden mogelijk te maken om een zienswijze te geven op deze kaders. Deze zienswijzeprocedure beoogt om de raad niet alleen te *informer* over de financiële en beleidskaders voor de op te stellen begroting, maar om de raad in positie te brengen om een *besluit te nemen*. Dit sluit aan bij de wens van de raad om meer grip te krijgen op gemeenschappelijke regelingen, waarbij raden sturen aan de voorkant. Dit kan ertoe leiden dat de huidige procedure voor de zienswijze op de begroting vereenvoudigd kan worden: deze kan zich beperken tot het controleren of de kaders op een juiste manier zijn vertaald in de begroting. Aldus wordt bereikt dat de raad tijdig invloed kan hebben op de begroting van een gemeenschappelijke regeling; met de huidige zienswijzeprocedure is deze invloed beperkt.

2. de notitie “bestuursrapportages” (bijlage 2) vaststelt en als handreiking aanbiedt aan gemeenschappelijke regelingen;
3. de gemeenschappelijke regelingen verzoekt om vanaf 1 maart 2018 uitvoering te geven aan de uitgangspunten voor publicatie van agenda’s en bijbehorende stukken voor vergaderingen van het algemeen bestuur (bijlage 3);
4. de uitgangspunten voor werkbezoeken vaststelt (bijlage 4);
5. het onderzoeksvoorstel voor evaluaties van gemeenschappelijke regelingen vaststelt (bijlage 5);
6. de uitgangspunten voor majeure beleidsprocessen van gemeenschappelijke regelingen vaststelt en als handreiking aanbiedt aan gemeenschappelijke regelingen (bijlage 6);
7. het college verzoekt om bij de eerstvolgende wijziging van een gemeenschappelijke regeling de gemeenschappelijke regeling in overeenstemming te brengen met de notitie “informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen”;
8. de griffier verzoekt om voorstellen te doen over hoe de raad lokaal en/of regionaal de aandacht voor gemeenschappelijke regelingen kan verdelen, rekening houdend met de profielen van de gemeenschappelijke regelingen;

Beoogd resultaat

De informatievoorziening aan raden inzake gemeenschappelijke regelingen zodanig organiseren dat de raden:

1. niet alleen (gelijk)tijdig geïnformeerd worden, maar ook tijdig in positie worden gebracht om ten aanzien hiervan besluiten te nemen die passen bij de rol van de raad;
2. effectief worden geïnformeerd, d.w.z. passend bij de rol van de raad.

Argumenten

1. volgens de huidige werkwijze, nemen raden eenmaal per jaar¹ een besluit over gemeenschappelijke regelingen, nl. bij de zienswijzeprocedure voor de begroting en jaarrekening (jaarlijks omstreeks juni). Door raden “aan de voorkant” de gelegenheid te geven om zich uit te spreken over de uitgangspunten voor de begroting (naar aanleiding van de financiële en beleidskaders die de gemeenschappelijke regelingen moeten leveren volgens de Wet) verbetert de mogelijkheid voor de raden om materieel invloed uit te oefenen op een gemeenschappelijke regeling.
2. in de notitie worden niet alleen voorstellen gedaan die betrekking hebben op schriftelijke informatievoorziening, procedureafspraken en formele besluitvorming (zienswijzeprocedure kadernota, toegankelijk maken stukken algemeen bestuursvergaderingen). Ook worden andere voorstellen gedaan: voorstellen om de betrokkenheid van de raadsleden bij gemeenschappelijke regelingen te faciliteren (werkbezoeken) en procesvoorstellen die gemeenschappelijke regelingen kunnen helpen om in hun werkprocessen zo goed mogelijk aan te sluiten op de rol van de raad (handreikingen voor bestuursrapportages, uitgangspunten voor majeure beleidsprocessen). Ten slotte worden voorstellen gedaan om gemeenschappelijke regelingen te evalueren op het niveau van samenwerkingsdoelstellingen.

Deze voorstellen, gecombineerd met de verplichting van de colleges om de gemeenteraden actief te informeren over gemeenschappelijke regelingen, maken het voor gemeenteraden mogelijk dat zij beter inhoudelijk betrokken worden bij het werk van de gemeenschappelijke regelingen.

Kanttekeningen

1. om raden kwalitatief goede besluiten te kunnen laten nemen over gemeenschappelijke regelingen, is niet alleen vereist dat gemeenteraden tijdig van goede informatie worden voorzien over de GR-en. Dit stelt ook kwantitatieve en kwalitatieve eisen aan de gemeenten. Belangrijk hiervoor is dat de raden en colleges (incl. de rollen die collegeleden spelen in de besturen van gemeenschappelijke regelingen) de informatie die gemeenschappelijke regelingen leveren vertalen en gebruiken op een manier, die past bij de rollen die raden en colleges hebben;
2. uitgangspunt was om uniforme voorstellen voor alle NHN-gemeenten te ontwikkelen, zodat gemeenschappelijke regelingen uniforme verzoeken vanuit de deelnemende gemeenten krijgen. Gemeenschappelijke regelingen verschillen echter sterk in aard en omvang. Dit kan ertoe leiden dat het pakket aan voorstellen voor sommige gemeenschappelijke regelingen als disproportioneel wordt ervaren. De uniformiteit maakt dat ook de wellicht wat minder (politiek) relevante regelingen bij de raden in beeld zijn op gelijke wijze als de “zwarte” gemeenschappelijke regelingen. Op lokaal niveau bepalen gemeenteraden hoe actief en intensief zij de aangereikte informatie willen gebruiken om hun kaderstellende en controlerende rol te spelen;
3. doel van het project was om de raden niet van meer informatie te voorzien, maar van betere informatie. Het project leidt echter niet tot minder informatie: de (omvangrijke) begrotingen en jaarstukken blijven beschikbaar en de AB-stukken worden toegankelijker. Het (verplicht) aanbieden van de financiële en beleidskaders kan de raad echter helpen met het aanbrengen van focus die past bij de rol van de raad: kaders stellen;
4. de directies onderschrijven de doelstelling om een betere verbinding te maken tussen gemeenschappelijke regelingen en de gemeenteraden. Ook is er overeenstemming over dat dit vereist dat raden van informatie voorzien worden die past bij de rol die de raden hebben. De directies van de gemeenschappelijke regelingen ondersteunen alle voorstellen, met uitzondering van het voorstel inzake de zienswijzeprocedure voor de kadernota. In bijlage 1A worden reacties gegeven op de kanttekeningen die de directies maken. Deze kanttekeningen zijn afgewogen tegen het belang van de raad om effectief te kunnen sturen, zowel in koersbevestigende zin (de kadernota heeft immers als basis de komende jaarschijf uit de meerjarenbegroting) als in bijsturende zin (zodat vanuit het politiek bestuur nieuwe elementen kunnen worden toegevoegd). Gezien het belang voor de raad om zijn kaderstellende rol goed in te kunnen vullen, is het voorstel om een zienswijzeprocedure te laten gelden voor de kadernota gehandhaafd.

Financiën

¹ afgezien van evt. beleidstrajecten en in een enkel geval een voortgangsrapportage

Er komt een extra zienswijzeprocedure (voor de kadernota). Dit vereist ambtelijke inzet. Echter, omdat het gaat om een accentverschuiving (van een formele zienswijzeprocedure voor begroting en rekening naar een materiële zienswijzeprocedure voor de kadernota) zijn de effecten beperkt.

Uitvoering

Voor de uitvoering van het besluit is nodig dat griffiers in NHN uitvoeringsafspraken met de gemeenschappelijke regelingen maken. De griffiers zullen daarbij regionaal samenwerken.

Communicatie

--

Bijlagen

- de notitie “informatievoorziening gemeenschappelijke regelingen” met als bijlagen:
 - bijlage 1: Inhoud kadernota & procedure kadernota, begroting en jaarrekening
 - bijlage 1A: Reactienota op kanttekeningen gemeenschappelijke regelingen
 - bijlage 2: Bestuursrapportages
 - bijlage 3: Vergaderingen Algemeen Bestuur
 - bijlage 4: Uitgangspunten werkbezoeken
 - bijlage 5: Onderzoeksvoorstel voor evaluaties gemeenschappelijke regelingen
 - bijlage 6: Uitgangspunten majeure beleidsprocessen gemeenschappelijke regelingen
 - bijlage 7: Verantwoordings- en inlichtingenplicht & wettelijke bepalingen
 - bijlage 8: Overzicht was/wordt
-
- *Stukken ter inzage bij de griffie:*
 - *Beschrijving project Informatievoorziening*
 - *Verslagen van de bijeenkomsten met de directies van gemeenschappelijke regelingen*
 - *Advies ROB ‘wisselwerking’ december 2015*
 - *Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen 2012*
 - *Uitnodiging + impressie bijeenkomst 30 november 2016 inz. bovengemeentelijke samenwerking*